

Asia T-151/07

Kone Oyj ym. vastaan Euroopan komissio

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Hissien ja liukuportaiden asennus- ja huoltomarkkinat – Päätös, jolla todetaan EY 81 artiklan rikkominen – Tarjouspyyntöjen manipulointi – Markkinoiden jakaminen – Hintojen vahvistaminen

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kahdeksas jaosto) 13.7.2011 . . . II - 5325

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kilpailu – Sakot – Sakkojen laskennasta annetut suuntaviivat – Oikeudellinen luonne (Komission tiedonanto 98/C 9/03)*
- 2. Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Useille yrityksille määrättyjen sakkojen määrien keskinäinen johdonmukaisuus (EY 81 artikla; neuvoston asetus N:o 1/2003; komission tiedonanto 98/C 9/03, 1 A kohta)*
- 3. Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Rikkomisen vakavuus – Velvollisuutta ottaa huomioon konkreettinen vaikutus markkinoihin ei ole – Rikkomisen luonteeseen perustuvan arviointiperusteiden ensisijaisuus (Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannon 98/C 9/03 1 A kohta)*

4. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Yhteistyötiedonannon soveltaminen – Komission harkintavalta*
(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonanto 2002/C 45/03)

5. *Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Komission tarkastusvalta – Päätös, jossa määrätään tarkastuksesta – Perusteluvelvollisuuden laajuus*
(EY 81 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 20 artiklan 4 kohta)

6. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Sakkojen määräämättä jättämisestä tai alentamisesta rikkomiseen syyllistyneiden yritysten yhteistyön perusteella annettu komission tiedonanto – Pakottava luonne komission osalta*
(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonanto 2002/C 45/03)

7. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen – Edellytykset – Tilanteiden rinnastettavuus*
(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonanto 2002/C 45/03)

8. *Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen – Oikeus tutustua asiakirjoihin – Ullottuvuus – Päätös olla antamatta oikeutta tutustua asiakirjaan – Seuraukset – Tarve erotella kyseiselle yritykselle kuuluvan todistustaakan osalta asianomaista vastaan ja asianomaisen puolesta puhuvat asiakirjat*

9. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Yrityksen asenne hallinnollisessa menettelyssä*
(EY 81 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan 1 kohta ja 20 artiklan 3 kohta)

10. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Sakkojen määräämättä jättäminen tai alentaminen rikkomiseen syyllistyneen yrityksen yhteistyön perusteella – Yhteistyötiedonannon soveltaminen – Sakon alentaminen kiistämättä jättämisen perusteella muussa yhteydessä kuin mainitun tiedonannon nojalla*
(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannot 96/C 207/04 ja 2002/C 45/03)

11. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Sakkojen määräämättä jättäminen tai alentaminen rikkomiseen syyllistyneen yrityksen yhteistyön perusteella – Sakon alentaminen tosiseikkojen kiistämättä jättämisen perusteella – Edellytykset (Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannon 96/C 207/04 D jakson 2 kohta)*
12. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Yrityksen asenne hallinnollisessa menettelyssä – Sakoista myönnettyt alennukset ovat lainvastaisia, jos ne myönnetään yrityksille, jotka eivät ole nimenomaisesti myöntäneet komission tosiasiaväitteitä (Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artikla)*

1. Vaikkei asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavia suuntaviivoja voitaisikaan pitää oikeussääntöinä, joita hallinto on joka tapauksessa velvollinen noudattamaan, niissä vahvistetaan kuitenkin käytännesääntöjä, joissa ilmaistaan noudatettava käytäntö ja joista hallinto voi poiketa erityistapauksissa vain sellaisin perustein, jotka ovat sopusoinnussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Kun komissio antaa tällaisia käytännesääntöjä ja ne julkaisemalla ilmoittaa, että niitä sovelletaan tuosta hetkestä lähtien niissä tarkoitettuihin tilanteisiin, se rajoittaa oman harkintavaltansa käyttämistä eikä se voi poiketa näistä säännöistä, tai muuten

sen mahdollisesti katsottaisiin loukanneen yleisiä oikeusperiaatteita, kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tai luottamuksensuojan periaatetta. Lisäksi mainituissa suuntaviivoissa määritetään yleisesti ja abstraktisti menettelysäännöt, jotka komissio on asettanut itselleen sakkojen määrän vahvistamiseksi, ja taataan näin yritysten oikeusvarmuus.

(ks. 34–36 kohta)

2. Vaikka oletettaisiin, että todetessaan yhdessä ja samassa päätöksessä useita

erittäin vakavia rikkomisia komission on määritettävä sakkojen yleiset laskentapohjat tietyssä suhteessa kyseisten markkinoiden kokoon, mikään ei viittaa siihen, että jäsenvaltiossa toimineen kartellin yhteydessä vahvistettu tällainen laskentapohja olisi suhteeton muissa jäsenvaltioissa toimineiden kartellien yhteydessä vahvistettuihin yleisiin laskentapohjiin verrattuna, kun komissio vahvistaa laskentapohjat järkevällä ja johdonmukaisella tavalla, vaikkei se olekaan käyttänyt tässä mitään täsmällistä matemaattista kaavaa, mihin sillä ei missään tapauksessa ole edes velvollisuutta.

(ks. 54 ja 55 kohta)

3. Unionin kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuus on määritettävä erittäin monien seikkojen – kuten asian ominaispiirteiden, asiayhteyden ja sakkojen ennalta ehkäisevän vaikutuksen – perusteella, mutta pakottavasti huomioon otettavista arviointiperusteista ei ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa. Tältä osin merkityksellisten markkinoiden koko ei lähtökohtaisesti ole pakollinen tekijä vaan vain yksi merkityksellisistä tekijöistä arvioitaessa rikkomisen vakavuutta, joten komissiolla ei ole velvollisuutta rajata kyseisiä markkinoita eikä arvioida niiden kokoa, kun kyseessä on kilpailusääntöjen rikkominen.

Asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavissa suuntaviivoissa ei nimittäin määrätä, että sakkojen määrä laskettaisiin yritysten kokonaisliikevaihdon tai merkityksellisillä markkinoilla kertyneen liikevaihdon perusteella. Niissä ei kuitenkaan myöskään kielletä sitä, että tällaiset liikevaihdot otettaisiin huomioon sakon määrää määrittäessä unionin yleisten oikeusperiaatteiden noudattamiseksi ja tilanteen sitä vaatiessa.

Koska komissio ei ole vahvistanut sakon yleistä laskentapohjaa jäsenvaltiota koskevalle rikkomiselle kyseisten markkinoiden koon perusteella vaan se on perustanut päätöksensä tämän rikkomisen luonteeseen ja sen maantieteelliseen laajuuteen, väite, jonka mukaan tässä jäsenvaltiossa toimineelle kartellille määrättävän sakon yleisen laskentapohjan pitäisi heijastaa merkityksellisten markkinoiden väitetyksi pientä kokoa, perustuu virheelliseen oletukseen eikä komission päätös loukkaa suhteellisuusperiaatetta.

Sama koskee sitä, ettei rikkomisen vaikutusta markkinoihin ole otettu huomioon.

Mainittujen suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaan komission on nimittäin arvioidessaan rikkomisen vakavuutta tutkittava rikkomisen todellista vaikutusta markkinoihin ainoastaan, jos ilmenee, että se on mitattavissa. Komission on tätä vaikutusta arvioidessaan käytettävä vertailukohtana sitä kilpailutilannetta, joka olisi normaalisti vallinnut ilman kilpailusääntöjen rikkomista. Kun komissio kuitenkin katsoo, että on mahdotonta mitata rikkomisen täsmällisiä vaikutuksia markkinoihin, eivätkä kyseiset yritykset ole osoittaneet päinvastaista, se voi perustaa päätöksensä rikkomisen vakavuuteen ja sen maantieteelliseen laajuuteen.

Kilpailunvastaisen menettelyn vaikutus ei ole ratkaiseva kriteeri rikkomisen vakavuutta arvioitaessa. Menettelytavan suunnitelmallisuuteen liittyvillä seikoilla voi olla suurempi merkitys kuin sen vaikutuksiin liittyvillä seikoilla, varsinkin kun kyse on sellaisinaan vakavista rikkomisista, kuten markkinoiden jakamisesta. Näin ollen rikkomisen laadulla on ensisijainen merkitys silloin, kun kilpailusääntöjen rikkomisia luonnehditaan erittäin vakaviksi. Mainituissa suuntaviivoissa esitetystä erittäin vakavien rikkomisten kuvauksesta ilmenee, että sopimukset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena on nimenomaan markkinoiden jakaminen, voidaan jo niiden laadun perusteella luokitella erittäin

vakaviksi tarvitsematta luokitella tällaisia menettelyjä erityisen vaikutuksen tai maantieteellisen laajuuden mukaan. Tätä päätelmää tukee se, että vaikka kilpailusääntöjen vakavien rikkomisten kuvauksessa mainitaan nimenomaisesti vaikutus markkinoihin ja vaikutus laajalla yhteis-markkinoiden alueella, kilpailusääntöjen erittäin vakavien rikkomisten osalta ei sitä vastoin esitetä vaatimusta todellisesta vaikutuksesta markkinoihin eikä vaatimusta vaikutusten toteutumisesta tietyllä maantieteellisellä alueella.

Näissä olosuhteissa komission päätöksessä todetut unionin kilpailusääntöjen rikkomiset kuuluvat jo laatunsa vuoksi kaikkein vakavimpiin EY 81 artiklan rikkomisiin, koska niiden tavoitteena on kilpailijoiden välinen salainen yhteistyö markkinoiden jakamiseksi tai markkinaosuuksien jäädyttämiseksi jakamalla uusien hissien ja/tai liukuportaiden myynti- tai asennushankkeita keskenään ja luopumalla keskinäisestä kilpailusta hissien ja liukuportaiden huollon ja modernisoinnin osalta. Näiden kartellien aiheuttaman kilpailutilanteen vakavan muuttamisen lisäksi niillä myös veloitetaan osapuolet noudattamaan erillisiä markkinoita, joita usein rajaavat kansalliset rajat, ja näin niillä eristetään nämä markkinat, mikä on ristiriidassa perustamissopimuksen päätavoitteen eli yhteisön markkinoiden yhtenäistämisen kanssa. Myös tämän tyyppisiä kilpailusääntöjen rikkomisia, erityisesti silloin kun kyseessä ovat horisontaaliset yhteistoimintajärjestelyt, pidetään erityisen

vakavina tai ilmeisinä kilpailusääntöjen rikkomisina.

(ks. 32, 46, 47, 56, 61, 62, 64 ja 67–69 kohta)

4. Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annettu tiedonanto on väline, jolla komissio pyrkii täsmentämään ylemmätasoisia oikeussääntöjä noudattamalla ne perusteet, joita se aikoo soveltaa käyttäessään harkintavaltaansa määrätä sakkoja unionin kilpailusääntöjen rikkomisesta. Tästä seuraa oman harkintavallan rajoittaminen, joka ei ole kuitenkaan ristiriidassa sen kanssa, että komissiolla on edelleen huomattavasti harkintavaltaa.

Komissiolla on siis laaja harkintavalta arvioidessaan, aiheutuuko yhteistyötiedonantoa hyödyntämään pyrkivän yrityksen toimittamista todisteista tiedonannon 21 kohdassa tarkoitettua merkittävää lisäarvoa.

Todettuaan, että esitetyillä todisteilla on yhteistyötiedonannon 21 kohdassa

tarkoitettua merkittävää lisäarvoa, komissiolla on samoin harkintavaltaa määrittäessään kyseiselle yritykselle myönnettävän sakon alennuksen täsmällistä määrää. Yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään nimittäin sakon määrän alentamisasteikot eri yritysluokille. Kun otetaan huomioon mainittu harkintavalta, unionin tuomioistuimet voivat puuttua ainoastaan kyseisen harkintavallan selvään ylittämiseen.

Yhteistyötiedonannon 8 kohdan b alakohdan nojalla myönnettävä vapautus sakoista edellyttää, että yritys toimittaa ensimmäisenä todisteita, joiden perusteella komissio katsoo pystyvänsä toteamaan, että EY 81 artiklaa on rikottu.

Lisäksi yrityksen tekemän yhteistyön laatu ratkaisee, voidaanko se vapauttaa sakoista tämän säännöksen perusteella. Ei siis ole riittävää, että tällainen yritys on toimittanut tietoja ja todisteita, jotka mahdollistavat rikkomista koskevan menettelyn tehokkaan jatkumisen. Vaikkei toimitettujen todisteiden toki tarvitse riittää osoittamaan rikkomista kokonaisuudessaan tai pienimpiä yksityiskohdita myöten, niiden on kuitenkin oltava

luonteeltaan, yksityiskohtaisuudeltaan ja todistusarvoltaan sellaisia, että komissio pystyy niiden perusteella toteamaan EY 81 artiklan rikkomisen.

Tältä osin on todettava, että kun kyseisen yrityksen johtajat ovat laatineet lausunnot muistin varassa, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että lausunnoissa on virheitä, ja etteivät yksipuoliset lausunnot riitä rikkomisen toteamiseen, jollei niiden tueksi ole esitetty täsmällisiä ja yhtäpitäviä asiakirjatodisteita. Komission on nimittäin esitettävä päätöksessään täsmällistä ja yhtäpitävää näyttöä, jonka perusteella voidaan vakuuttua siitä, että rikkominen on tapahtunut.

Tässä tilanteessa komissio ei ylitä selvästi harkintavaltaansa, kun se ei vapauta sakosta yritystä, joka on toimittanut todisteita, joiden näyttöarvo on vähäinen, jotka eivät ole rikkomisen ajalta ja joista osaa ei ole päivätty. Sillä seikalla, että tämä yritys on saanut vapautuksen sakosta samantyyppisestä muissa jäsenvaltioissa tehdystä rikkomisesta, ei ole merkitystä tältä osin, kun toimitetut tiedot olivat luonteeltaan ja yksityiskohtaisuudeltaan kussakin tapauksessa erilaisia.

Komissio ei myöskään ylitä selvästi harkintavaltaansa arvioida yrityksen yhteistyötä määrätyn sakon alentamiseksi, kun sen mukaan seikat, jotka eivät koske rikkomisen tapahtuma-aikaa, joissa kielletään kartellin kilpailunvastainen tarkoitus ja jotka ovat epämääräisiä, eivät ole riittävän täsmällisiä, jotta niille voidaan antaa mainitun yhteistyötiedoksiannon 21 kohdassa tarkoitettu merkityksellinen lisäarvo. Nimittäin kun yritys, jonka sakoista vapauttamista koskevassa hakemuksessa ei esitetä komissiolle rikkomisen tapahtuma-ajalta peräisin olevia todisteita, ilmoittaa komissiolle tietyistä tälle entuudestaan tuntemattomista seikoista, näiden seikkojen voidaan katsoa parantavan huomattavasti komission mahdollisuuksia kartellin toteamiseen ainoastaan, jos yritys osoittaa niiden yhteyden kartellin olemassaoloon. Yrityksen ilmoittamien seikkojen on siis tosiasiallisesti parannettava komission mahdollisuuksia näyttää rikkominen toteen. Näin ollen komission määräämien sakkojen lieventämisen on heijastettava sitä, missä määrin yrityksen antamat tiedot ovat auttaneet komissiota näyttämään toteen kilpailusääntöjen rikkomisen.

(ks. 80, 81, 83, 84, 91, 94, 97–99, 100, 102, 103, 108, 111–113, 117–119, 122–124, 162, 165, 169, 174–176 ja 179 kohta)

5. Komission on tarkastusta koskevista päätöksissä selvästi mainittava ne oletetut seikat, jotka se aikoo selvittää. Merkityksellisten markkinoiden täsmällistä rajaamista, oletettuja rikkomisia koskevaa täsmällistä oikeudellista luonnehdintaa sekä sen ajanjakson osoittamista, jolloin rikkomisten väitetään tapahtuneen, ei kuitenkaan tarvitse tehdä tarkastusta koskevassa päätöksessä.
7. Komissio ei yritysten sen kanssa harjoittamaa yhteistyötä arvioidessaan saa jättää huomiotta yhteisön oikeuden yhdenvertaisuusperiaatetta. Jos kaksi tilannetta eivät ole rinnastettavissa toisiinsa, mainittua periaatetta ei loukata, kun komissio yhtäältä myöntää vapautuksen sakosta yritykselle, jonka antamat tiedot ovat mahdollistaneet ensimmäisten tarkastusten aloittamisen, ja toisaalta epä sen toiselta yritykseltä, joka on toimittanut tietoja sen jälkeen, kun komissio suoritti ensimmäiset tarkastukset.

(ks. 116 kohta)

(ks. 135, 137, 138 ja 140 kohta)

6. Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevista asioissa annettu komission tiedonanto johtaa perusteltuihin odotuksiin, joihin yritykset saattavat vedota paljastaessaan kartellin olemassaolon komissiolle. Kun otetaan huomioon perusteltu luottamus, joka yrityksille, jotka haluavat ryhtyä komission kanssa yhteistyöhön, voi syntyä yhteistyötiedonannon perusteella, komissio on velvollinen noudattamaan kyseistä tiedonantoa arvioidessaan yrityksen tekemää yhteistyötä sille määrätävän sakon suuruutta määritettäessä. Taloudellinen toimija ei tältä osin siis periaatteessa voi väittää, että sille olisi pelkästään komission vaitiolon perusteella syntynyt perusteltu luottamus siihen, että se saa vapautuksen sakoista.
8. Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen kaikissa sellaisissa menettelyissä, joissa voidaan määrätä seuraamuksia – erityisesti sakkoja tai uhkasakkoja –, on yhteisön oikeuden perusperiaate, jota on noudatettava, vaikka kyse on luonteeltaan hallinnollisesta menettelystä.

Kilpailuasioissa oikeudella tutustua asiakirjoihin on tarkoitus muun muassa mahdollistaa se, että väitetiedoksiannon adressaatit saavat tietoonsa komission asiakirjavihkoon sisältyvän selvitysaineiston, jotta ne voisivat asianmukaisella tavalla ilmaista tämän selvityksen perusteella näkemyksensä päätelmistä, jotka komissio on tehnyt väitetiedoksiannossaan. Oikeus tutustua asiakirjoihin kuuluu näin ollen menettelyllisiin

(ks. 127, 130 ja 186 kohta)

takeisiin, joiden tarkoituksena on puolustautumisoikeuksien suojeleminen ja erityisesti sen varmistaminen, että oikeutta tulla kuulluksi voidaan tosiasiallisesti käyttää.

Komissiolla on siis velvollisuus antaa EY 81 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevassa menettelyssä mukana oleville yrityksille kaikki tutkimuksen aikana kokoamansa asianomaisen syyllisyyttä ja syyttömyyttä osoittavat asiakirjat muiden yritysten liikesalaisuuksia sisältäviä, toimielimen sisäisiä ja muita luottamuksellisia tietoja sisältäviä asiakirjoja lukuun ottamatta.

Lisäksi se, ettei asianomaiselle vastaista asiakirjaa ole annettu tiedoksi, merkitsee sellaisenaan puolustautumisoikeuksien loukkaamista ainoastaan siinä tapauksessa, että asianomainen yritys voi osoittaa ensinnäkin, että komissio nojautui tähän asiakirjaan tukeakseen väitettään, joka koskee kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaoloa, ja toiseksi, että tämä väite voitiin näyttää toteen vain mainitun asiakirjan perusteella.

Mikäli kyseessä on tilanne, jossa tiedoksi antamatta on jätetty asianomaisen puolesta puhuva asiakirja, kyseisen yrityksen on ainoastaan osoitettava, että sen tiedoksi antamatta jättäminen on saattanut vaikuttaa yrityksen vahingoksi menettelyn kulkuun ja komission päätöksen sisältöön. Riittää, että yritys osoittaa, että se olisi kyennyt käyttämään kyseisiä sen

puolesta puhuvia asiakirjoja puolustuksessaan sillä tavalla, että mikäli se olisi kyennyt vetoamaan niihin hallinnollisessa menettelyssä, se olisi voinut tuoda esiin seikkoja, jotka eivät olisi olleet sopuoinnussa komission siinä vaiheessa tekemien päätelmien kanssa, ja olisi siten kyennyt jollain tavoin vaikuttamaan arviointeihin, joita komissio on tehnyt mahdollisessa päätöksessä, ainakin sen osalta todetun menettelytavan vakavuuden ja keston osalta ja samalla sakon määrän osalta.

(ks. 143–147 ja 151 kohta)

9. Kun määritetään unionin kilpailusääntöjen rikkomisesta määrättävän sakon määrää, sakon määrän alentaminen hallinnollisessa menettelyssä harjoitetun yhteistyön vuoksi on perusteltua vain, jos komissio on kyseessä olevan yrityksen käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpommin tai, tilanteen mukaan, saada sen loppumaan. Lisäksi jos yritys ilmoittaa nimenomaisesti, ettei se kiistä niitä tosiasiaväitteitä, joihin komission siihen kohdistamat väitteet perustuvat, sen voidaan katsoa helpottaneen komission tehtävää eli unionin kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja seuraamusten määräämistä niistä.

Lisäksi asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan 1 kohdan ja 20 artiklan 3 kohdan mukaan yritysten on vastattava tietojensaantipyyntöihin ja suostuttava tarkastuksiin. Sellainen tutkimuksessa tehty yhteistyö, joka ei ylitä sitä, mikä perustuu mainittujen säännösten nojalla yrityksille kuuluviin velvollisuuksiin, ei oikeuta sakon määrän alentamiseen.

10. Oikeus vedota luottamuksensuojaan koskee kaikkia yksityisiä, jotka ovat sellaisessa tilanteessa, josta ilmenee, että heille on unionin hallinnon antamien täsmällisten vakuuttelujen vuoksi syntynyt perusteltuja odotuksia. Sen sijaan yksityinen ei voi vedota luottamuksensuojan periaatteen silloin, kun hallinto ei ole antanut täsmällisiä vakuutteluja. Tällaisia vakuutteluja ovat täsmälliset, ehdottomat ja yhtäpitävät tiedot, jotka on saatu toimivaltaisista ja luotettavista lähteistä.

Sen, että yritys väitetysti joustaa komissiolle toimittamiensa tietojen luottamuksellisuutta koskevista vaatimuksista, ei voida katsoa helpottavan komission tehtävää. Luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset eivät nimittäin mitenkään vaikeuta tutkimusta, jos ne ovat kohtuullisia, ja on joka tapauksessa kyseisen yrityksen asia pyytää sellaisten tietojen luottamuksellista käsittelyä, joita ei sen mielestä saa julkistaa.

Tästä seuraa, ettei tällaisissa rajoissa tehty yhteistyö voi herättää perusteltua luotamusta sakon määrän alentamiseen.

Kun määritetään unionin kilpailusääntöjen rikkomisesta määrättävän sakon määrä, väitetiedoksiannon toteamus siitä, että komissio aikoo myöntää muussa yhteydessä kuin sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevilla asioissa annetun tiedonannon nojalla alennuksen sakon määrään, ei ole täsmällinen vakuuttelu kyseisille yrityksille soveltuvin osin myönnettävän alennuksen laajuudesta tai suuruudesta. Näin ollen tällainen vakuuttelu ei voi missään tapauksessa synnyttää perusteltua luotamusta tähän seikkaan.

(ks. 204 ja 222 kohta)

Komission aikaisempi päätöskäytäntö ei voi myöskään synnyttää kyseisten yritysten perusteltua luottamusta sakon alentamisen suuruuteen.

Taloudellinen toimija ei voi luottaa perustellusti siihen, että vallitsevat olosuhteet säilyvät, jos kysymys on olosuhteista, joita yhteisön toimielimet voivat muuttaa harkintavaltansa rajoissa tekemillään päätöksillä. Unionin kilpailusääntöjen tehokas soveltaminen edellyttää siis sitä, että komissio voi milloin tahansa muuttaa sakkojen tasoa tämän politiikan tarpeita vastaavaksi.

jatketuksi rikkomiseksi siltä osin kuin komission asiakirja-aineistoon sisältyvät tosiseikat tukevat sitä, ei voida katsoa helpottaneen komission tehtävää eli unionin kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja seuraamuksen määräämistä niistä. Samoin on silloin, kun tosiseikkojen kiistämättä jättäminen on puhtaasti muodollista ja tulkinnanvaraista, eikä edesauta tosiseikkojen toteamista, koska kyseinen yritys tyytyy kuvailemaan osallistumistaan pelkästään hypoteettisesti tai vähättelemällä rikkovien järjestelyjen kilpailua rajoittavaa vaikutusta.

(ks. 227, 230 ja 231 kohta)

(ks. 206–208, 210 ja 212 kohta)

11. Jotta yritys voisi saada tosiseikkojen kiistämättä jättämisen perusteella alennuksen sakkoon sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti, sen on väitetiedoksiannosta tiedon saatuaan ilmoitettava komissiolle nimenomaisesti, ettei se aio kiistää tosiseikkojen paikkansapitävyyttä. Yleisen ilmoituksen, jonka mukaan kyseinen yritys ei kiistä salaisen yhteistyön luokitte-lua yhtenä kokonaisuutena pidettäväksi
12. Kun komissio määrittää unionin kilpailusääntöjen rikkomisesta määrättävän sakon määrää, se ei kartellin jäsenten sen kanssa harjoittamaa yhteistyötä arvioi-nessaan saa jättää huomiotta yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvaa yhdenvertaisuusperiaatetta. Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kunnioittaminen on kuitenkin sovittava yhteen laillisuusperiaatteen noudattamisen kanssa, ja sen mukaan kukaan ei voi vedota omaksi edukseen toisen hyväksi tehtyyn lainvastaisuuteen.

Jos yritys nimenomaisesti ilmoittaa, ettei se kiistä niitä tosiasiaväitteitä, joihin

komission siihen kohdistamat väitteet perustuvat, sen voidaan katsoa helpotaneen komission tehtävää eli unionin kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja seuraamusten määräämistä niistä. Komissiolla on kilpailusääntöjen rikkomisen toteavissa päätöksissään oikeus katsoa, että tällainen käyttäytyminen merkitsee tosiasiaväitteiden myöntämistä, ja pitää sitä todisteena kyseisten väitteiden paikkansapitävyydestä. Sakon alentaminen voi siis olla perusteltua tällaisen käyttäytymisen vuoksi.

Asia on toisin, jos yritys väitetiedoksianto-antamassaan vastauksessa kiistää komission esittämien väitteiden keskeiset osat. Jos yritys hallinnollisessa menettelyssä omaksuu tällaisen asenteen, se ei helpota komission tehtävää.

(ks. 234 ja 235 kohta)